

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se.

Stockholm, 1 april 2025

Dnr: Ju2025/00118

Remissyttrande gällande betänkandet Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1)

Sammanfattning:

I betänkandet *Skärpta krav för svenskt medborgarskap* (SOU 2025:1) föreslås ändrade krav kopplade till förvärv och förlust av svenskt medborgarskap. Nedan kommenterar Svenskar i Världen några av förslagen i betänkandet som har särskild betydelse för utlandssvenskar.

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

11 §

Svenskar i Världen ställer sig kritiska till de föreslagna skärpningarna av hemvisttid och försörjningskrav som riskerar att slå hårt mot utlandssvenska familjer som återvänder till Sverige. I kombination med försörjningskravet kan den föreslagna höjningen av hemvistkravet från fyra till sju år för makar eller sambor till svenska medborgare påverka utlandssvenska familjers vilja och förutsättningar att bosätta sig i Sverige.

Inför remissyttrandet har Svenskar i Världen genomfört en undersökning om hur de föreslagna kraven skulle påverka utlandssvenska familjer. Närmare 7 av 10 som deltog i undersökningen anser att det är viktigt att deras medföljande partner får svenskt medborgarskap utifrån faktorer som inkludering i samhället, möjligheten att rösta i riksdagsval och fri rörlighet.

I undersökningen framkommer dessutom att kraven skulle skapa en känsla av utanförskap och osäkerhet. Därtill skulle en förlängd kvalificeringstid försvåra integrationen men också hindra medföljande från att fullt ut bidra till samhället, eftersom allt fler jobb ställer krav på svenskt medborgarskap.

Svenskar med internationella arbeten menar att en förlängd hemvisttid för deras partner skulle få negativa konsekvenser för deras arbets- och karriärmöjligheter. Ett konkret exempel:

En svensk medborgare bosatt i Sverige med en utländsk medföljande partner kan komma att behöva avstå från en utlandstjänst inom exempelvis NATO eller EU givet det faktum att den medföljande partnern förlorar sin kvalificeringstid vid utflytt och på nytt behöver ansöka om uppehållstillstånd för att få komma tillbaka till Sverige vid avslutad tjänstgöring.

Sammantaget visar undersökningen att en skärpning av kraven riskerar att leda till att utlandssvenskar väljer bort Sverige till förmån för andra länder med enklare regler för medföljande familjemedlemmar, vilket gör att Sverige går miste om värdefull internationell erfarenhet och kompetens.

14 §

Svenskar i Världen välkomnar förslaget om att ta bort tidsfristen för att ansöka om att få behålla svenskt medborgarskap. Dagens krav på att ansöka om att behålla sitt medborgarskap innan 22-årsdagen är inte välkänt hos gemene utlandssvensk. I dagsläget finns inget systematiskt sätt att kontakta och informera denna grupp vilket innebär en påtaglig risk att den svenska medborgaren går miste om informationen.

Det är emellertid otydligt om den föreslagna lydelsen i 14 § egentligen syftar på en möjlighet att *återfå* medborgarskapet snarare än att *behålla* det. Enligt förslaget sker förlusten av medborgarskapet fortfarande vid 22 års ålder om ingen ansökan gjorts innan dess. Det går inte att behålla något man redan förlorat – således bör det förtydligas vad som avses eftersom det rimligtvis är en skillnad mellan att *behålla* och att *återfå* ett medborgarskap.

Kommentar:

Svenskar i Världens grundinställning är att svenska barn födda utomlands inte ska behöva ansöka om att behålla det svenska medborgarskapet, utan att det ska vara livslångt precis som det är för svenska barn födda i Sverige. Att avskaffa tidsfristen för att ansöka om att behålla medborgarskapet är emellertid en förändring till det bättre jämfört med dagens regelverk.

Vidare anser Svenskar i Världen att särskild hänsyn bör tas till återvändande svenskar och deras familjer vid utformningen av hemvist- och försörjningskrav, exempelvis genom undantag eller ytterligare förkorta kvalificeringstiderna för medföljande partner. Att behöva vänta sju år för att bli en fullvärdig samhällsmedborgare är en lång tid, särskilt med tanke på att en partner till en svensk medborgare vanligtvis har goda förutsättningar att snabbt integreras i det svenska samhället.

En konsekvensanalys bör därför göras av hur förslagen på skärpta krav påverkar utlandssvenskars vilja och förutsättningar att återvända och etablera sig i Sverige tillsammans med sina familjer.

Sammantaget bör regelverket för medborgarskap utformas så att det ska vara enkelt att vara svensk – även på distans. Och det ska gå att återvända hem, utan att mötas av onödiga hinder – varken för en själv eller för ens familj.

Cecilia Borglin,
Generalsekreterare, Svenskar i Världen